

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ID 11857
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Ярослав Півень, 1988 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2022 році магістратуру з освітніх, педагогічних наук та здобув кваліфікацію магістр з освітніх, педагогічних наук, викладач закладу вищої освіти ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро від «30» січня 2026 року № 47-ОД у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Наталії Волкової, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

Рецензента – Ірини Олійник, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

Рецензента – Ольги Дербак, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри іноземних мов ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Офіційного опонента – Ірини Лов'янової, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри цифрової економіки та системного аналізу Державного торговельно-економічного університету;

Офіційного опонента – Олени Беспарточної, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента, в.о. завідувача кафедрою освітніх, математичних наук та інформатики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

на засіданні «10» квітня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка **Ярославу Півню** на підставі публічного захисту дисертації **«Формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища»** за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дисертацію виконано у ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро.

Науковий керівник здобувача – Олена Лаврентьева, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою, який повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом МОН України від 12.01.2017 р., №40.

Поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою і таким чином мету дослідження досягнуто. Основні положення дисертації, що задекларовані здобувачем, містять елементи наукової новизни, рівень яких визначено коректно. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Наукова новизна роботи полягає в наступному: уперше обґрунтовано педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки засобами відкритого інформаційного освітнього середовища (функціонування адаптивного освітнього середовища, що підтримує мотивацію, самоменеджмент і цифрову співпрацю, методична інтеграція технологій самоосвіти у зміст професійної підготовки майбутніх бакалаврів економіки, цифрове й платформене забезпечення доступу студентів до якісного освітнього контенту, педагогічна підтримка самоосвітньої діяльності студентів через цифрове тьюторство й фасилітацію); розроблено відповідну до них методику, що ґрунтується на принципах ціннісно-сислової спрямованості, системності, персоніфікації, інтеграції, мобільності, адаптивності, рефлексивності, партнерської взаємодії, гейміфікації, інноваційності, розвитку самоосвітньої діяльності, зважає на положення компетентнісного, акмеологічного, особистісно-діяльнісного, інклюзивного, задачного, інформаційно-цифрового, міждисциплінарного, системного й синергетичного підходів і реалізується в ході діагностично-аналітичного, мотиваційно-цільового, змістово-діяльнісного й рефлексивно- оцінювального етапів.

Здобувач має 3 статті у провідних наукових фахових виданнях України; 1 статтю у зарубіжному виданні, індексованому у наукометричній базі Scopus; 7 тез доповідей у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій.

Серед статей зокрема:

1. Півень Я. В. Педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки з використанням технологій відкритого інформаційного освітнього середовища. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2024. Т. 19. № 37. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-19\(37\)-21](https://doi.org/10.33296/2707-0255-19(37)-21).

2. Півень Я. В. Технології відкритого інформаційного освітнього середовища у формуванні самоосвітньої компетентності майбутніх економістів. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Т. Шевченка*. 2025. Т. 189. № 33. С. 61–67. DOI: <https://doi.org/10.58407/visnik>.

3. Kovalchuk V., Androsenko A., Volkova N., Piven Y. Development of pedagogical skills of students of technology and pedagogical specialties using STEM technologies. *Edelweiss Applied Science and Technology*. 2024. Vol. 8, No. 4. P. 498–506. DOI: <https://doi.org/10.55214/25768484.v8i4.1125> (Scopus).

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Голова разової спеціалізованої вченої ради **Наталія Волкова**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро, **без зауважень**.

Ірина Олійник, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», **зауваження**: 1. У загальних висновках представлено результати динаміки рівнів сформованості самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки за інтегральним показником. Водночас було б доцільно подати результати експериментальної перевірки більш диференційовано, зокрема за кожним із визначених критеріїв (мотиваційно-аксіологічним, інформаційно-

технологічним, особистісно-рефлексивним, системно-інструментальним), що посилило б аналітичну виразність підсумкових положень роботи.

2. Різні за змістом рис. 1.1. стор. 62 і рис. 1.3 на стор. 69 мають однакову назву «Структура самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки». Автору бажано було б в назвах вказати на аспекти цих структур, або поєднати їх в одну структуру, оскільки таке об'єднання вже наявне під час розробки критеріїв (табл. 1.3).

Ольга Дербак, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», **зауваження:** 1. На наш погляд, у п. 2.1 дисертації значна увага приділена аналізу наукових підходів до трактування концепції та умов формування самоосвітньої компетентності. Водночас, у межах цього підрозділу варто було б ширше висвітлити власні напрацювання автора.

2. Описуючи зміст третьої педагогічної умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки, доцільно було б конкретизувати цифрове забезпечення, характерне саме для їхньої професійної підготовки.

Ірина Лов'янова, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри цифрової економіки та системного аналізу Державного торговельно-економічного університету, **зауваження:**

1. В розробленій структурі самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки (рис. 1.1 стр. 62) бажано було б не тільки перелічити виокремлені 8 компонентів, а також продемонструвати їх структурні взаємозв'язки і взаємовпливи.

2. Опис змісту самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки, наведений на стор. 63 дисертації засвідчує, що виділені компоненти є взаємопов'язаними, проте цей зв'язок не відображено на рисунку 1.2.

3. В дослідженні зазначається, що системно-інструментальний критерій характеризує рівень сформованості базових компетентностей (морально-етична, загальнонавчальна, предметна, методологічна, інформаційна, цифрова, загальнокультурна, компетентність у саморозвитку) і подаються показники його сформованості в таблиці 1.3. На нашу думку ці показники потребують більш детального обґрунтування.

4. В описі педагогічних умов (розділ 2) на наш погляд не вистачає конкретних прикладів їх дотримання в освітньому процесі підготовки бакалаврів економіки.

5. В дисертації в таблиці 3.4. наведений опис дидактичних засобів педагогічної підтримки самоосвітньої діяльності студентів. Вважається доречним навести приклади цих засобів з окремих тем курсів, запропонованих автором у дослідженні, принаймні в додатках до дисертації.

Олена Беспарточна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент, в.о. завідувача кафедри освітніх, математичних наук та інформатики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, **зауваження:**

1. Понятійно-категоріальний апарат дисертації є змістовно насиченим, однак окремі його елементи потребують ще більш чіткого розмежування. Зокрема, самоосвітню компетентність автор розглядає одночасно як інтегровану властивість

особистості, як здатність і готовність до продуктивної самоосвітньої діяльності, а її структуру пов'язує не лише з мотиваційно-ціннісним, знаннєвим, діяльнісним і рефлексивним компонентами, а й із широким колом так званих «вхідних компетентностей». Такий підхід є цікавим, проте в окремих фрагментах роботи межі між власне структурними компонентами досліджуваної компетентності та передумовами її формування залишаються не до кінця розмежованими. Це дещо ускладнює сприйняття авторської моделі як цілісної й операціоналізованої системи.

2. Методологічна конструкція дослідження виглядає достатньо розгалуженою, однак місцями надмірно ускладненою. У роботі заявлено широкий комплекс підходів, принципів і методів – від компетентнісного, акмеологічного, особистісно-діяльнісного до інклюзивного, задачного, синергетичного; поряд із цим використано SWOT-аналіз, факторний аналіз, моделювання, експертне оцінювання, педагогічний експеримент тощо. Така методологічна насиченість, безперечно, свідчить про масштабність задуму, однак водночас породжує питання щодо ієрархії цих підходів і ступеня реального впливу кожного з них на побудову методики та обґрунтування педагогічних умов.

3. Теоретичний аналіз проблеми формування самоосвітньої компетентності представлено переважно в загальнопедагогічному контексті, що певною мірою звужує висвітлення галузевої специфіки підготовки майбутніх бакалаврів економіки. У першому розділі дисертації автором здійснено ґрунтовний аналіз теоретичних підходів до формування самоосвітньої компетентності та окреслено педагогічні засади досліджуваної проблеми, що безперечно є перевагою дослідження. Водночас дослідження присвячене підготовці майбутніх бакалаврів економіки, що передбачає врахування особливостей економічної освіти. У зв'язку з цим доцільним видається ширше висвітлити специфіку підготовки фахівців економічного профілю, зокрема у контексті організації їхньої самоосвітньої діяльності, формування самоосвітньої компетентності та функціонування відкритого інформаційного освітнього середовища, що дозволило б ще виразніше показати галузевий вимір досліджуваної проблем

4. Висвітлення теоретичних засад формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки подано переважно крізь призму вітчизняних наукових підходів. У дисертації систематизовано основні положення щодо змісту та педагогічних умов формування самоосвітньої компетентності та окреслено підходи до організації відкритого інформаційного освітнього середовища. Нам імпонує виважений підхід автора до застосування ретроспективного й змістового аналізу першоджерел. Проте доцільним видається ширше представлення та аналіз міжнародного досвіду формування самоосвітньої компетентності майбутніх бакалаврів економіки, що дозволило б повніше окреслити сучасні тенденції розв'язання цієї проблеми у світовому освітньому просторі.

5. Експериментальна частина переконливо демонструє позитивну динаміку, однак залишає відкритими питання щодо довготривалості та широти апробації отриманих результатів. У роботі наведено статистично значущі зміни в експериментальній групі за всіма критеріями, що підтверджує ефективність запропонованої методики. Разом із тим дослідження зосереджене на підготовці майбутніх бакалаврів економіки і реалізоване через певний перелік дисциплін та методичних модулів, тому для повнішого підтвердження універсальності висновків доцільною була б подальша перевірка методики на ширшій міжінституційній

вибірці, а також відстеження стійкості сформованих результатів у більш віддаленій часовій перспективі. Показово, що й сам автор серед перспектив подальших досліджень називає порівняльний аналіз ефективності методики в закладах вищої освіти різного профілю та в міжнародному контексті.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Ярославу Вячеславовичу Півню** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради



Наталія Волкова